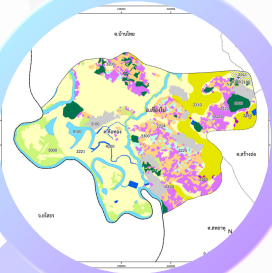




# แผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง

อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

ประจำปี 2567



สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี  
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4  
กรมพัฒนาที่ดิน  
กันยายน 2567



## คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ได้นำแนวคิดของ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 และสถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี ในการดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี

กันยายน 2567



## สารบัญ

|                                                                                  | หน้า       |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------|
| คำนำ                                                                             | ก          |
| สารบัญ                                                                           | ข          |
| สารบัญตาราง                                                                      | ง          |
| สารบัญรูป                                                                        | จ          |
| <b>บทที่ 1 บทนำ</b>                                                              | <b>1-1</b> |
| 1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน                                            | 1-1        |
| 1.2 หลักการและเหตุผล                                                             | 1-1        |
| 1.3 วัตถุประสงค์                                                                 | 1-1        |
| 1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน                                                  | 1-2        |
| 1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน                                                          | 1-2        |
| 1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล                                                            | 1-3        |
| <b>บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป</b>                                                      | <b>2-1</b> |
| 2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต                                                            | 2-1        |
| 2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง                                                         | 2-1        |
| 2.3 สภาพภูมิประเทศ                                                               | 2-1        |
| 2.4 สภาพภูมิอากาศ                                                                | 2-3        |
| 2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน                                                   | 2-5        |
| 2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม                                                         | 2-9        |
| <b>บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ</b>                                        | <b>3-1</b> |
| 3.1 ทรัพยากรป่าไม้                                                               | 3-1        |
| 3.2 ทรัพยากรน้ำ                                                                  | 3-1        |
| 3.3 ทรัพยากรดิน                                                                  | 3-1        |
| <b>บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)</b> | <b>4-1</b> |
| 4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)                   | 4-1        |
| 4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน                                                     | 4-4        |
| <b>บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน</b>                                            | <b>5-1</b> |
| 5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ                                         | 5-1        |
| 5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล                                                   | 5-2        |
| 5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน                                                    | 5-2        |



## สารบัญ (ต่อ)

|                                                          | หน้า |
|----------------------------------------------------------|------|
| บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน                                  | 6-1  |
| 6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล | 6-1  |
| 6.2 แผนการใช้ที่ดิน                                      | 6-2  |
| บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน                     | 7-1  |
| 7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน                                  | 7-1  |
| 7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน               | 7-1  |
| 7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น                 | 7-2  |
| 7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น       | 7-3  |
| เอกสารอ้างอิง                                            | 8-1  |



## สารบัญตาราง

| ตารางที่ |                                                                                                                       | หน้า |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 2-1      | สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดอุบลราชธานี                                                                     | 2-4  |
| 2-2      | สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี                                                          | 2-6  |
| 2-3      | จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี<br>ปี 2566                                       | 2-9  |
| 2-4      | จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี<br>ปี 2566                                  | 2-10 |
| 2-5      | รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี<br>ปี 2566                                  | 2-11 |
| 3-1      | สมบัติที่ดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี                                                              | 3-3  |
| 5-1      | ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน                                                 | 5-2  |
| 5-2      | ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน<br>จังหวัดอุบลราชธานี                              | 5-3  |
| 6-1      | เขตการใช้ที่ดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี                                                           | 6-5  |
| 7-1      | กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน                                                                                | 7-6  |
| 7-2      | กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น                                                                                  | 7-7  |
| 7-3      | เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลค้อทอง<br>อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572) | 7-8  |



## สารบัญรูป

| รูปที่ | หน้า                                                                              |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| 1-1    | กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล                                                |
| 2-1    | ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี                     |
| 2-2    | สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดอุบลราชธานี                                       |
| 2-3    | สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี                      |
| 3-1    | ทรัพยากรดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี                           |
| 4-1    | การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี |
| 4-2    | ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี              |
| 6-1    | เขตการใช้ที่ดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี                       |
| 7-1    | การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี                |



## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1)วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน...

#### 1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้ บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วย ชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุทธศาสตร์แผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผน การใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

#### 1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)



## 1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566–30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

## 1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทรัพยากรภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

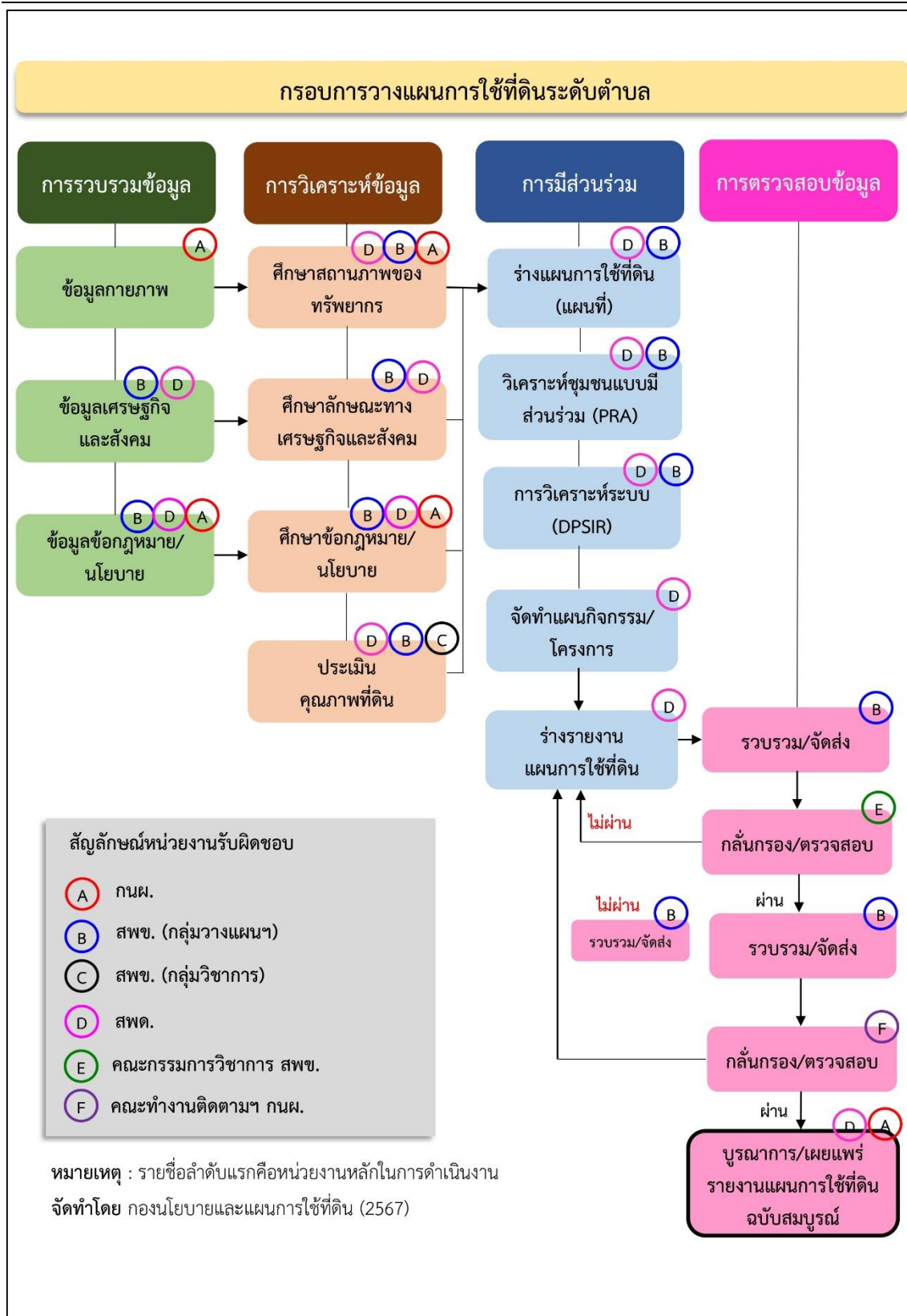


3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับ ตำบล แสดงดังรูปที่ 1-1

## 1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“พัฒนาการเกษตร สาธารณูปโภคพร้อม สิ่งแวดล้อมดี ชุมชนเข้มแข็ง พัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนมีส่วนร่วม” (องค์การบริหารส่วนตำบลค้อทอง, 2567)



รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล



## บทที่ 2

### ข้อมูลทั่วไป

#### 2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเขื่องใน มีพื้นที่ประมาณ 41.39 ตารางกิโลเมตร หรือ 25,868 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

|             |           |                                                                                  |
|-------------|-----------|----------------------------------------------------------------------------------|
| ทิศเหนือ    | ติดต่อกับ | ตำบลบ้านไทย ตำบลยางซิ่นก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี                        |
| ทิศใต้      | ติดต่อกับ | ตำบลฟ้าห่วน อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ตำบลสหธาตุ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี |
| ทิศตะวันออก | ติดต่อกับ | ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี                                    |
| ทิศตะวันตก  | ติดต่อกับ | ตำบลกุดน้ำใส ตำบลฟ้าห่วน อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร                                |

#### 2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ดังนี้

|                         |                          |
|-------------------------|--------------------------|
| หมู่ที่ 1 บ้านหนองขุ่น  | หมู่ที่ 2 บ้านหัวทุ่ง    |
| หมู่ที่ 3 บ้านค้อทอง    | หมู่ที่ 4 บ้านค้อทอง     |
| หมู่ที่ 5 บ้านส้มป่อย   | หมู่ที่ 6 บ้านกลางน้อย   |
| หมู่ที่ 7 บ้านแก้งโพธิ์ | หมู่ที่ 8 บ้านนาโพธิ์    |
| หมู่ที่ 9 บ้านหนองขุ่น  | หมู่ที่ 10 บ้านแก้งโพธิ์ |
| หมู่ที่ 11 บ้านนาโพธิ์  |                          |

#### 2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ และลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ทิศตะวันตกมีแม่น้ำชีไหลผ่าน เป็นทางน้ำสายหลัก มีลำน้ำ ลำห้วยไหลผ่านที่สำคัญ เช่น กุดทรายวน กุดเอียน กุดผักตบ





## 2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ. 2537-2566) พบว่า ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี มีรายละเอียดดังนี้

### 2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36.4 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 18.2 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

### 2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,705.5 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 122 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 338.5 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 20 วัน

### 2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดอุบลราชธานี ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET<sub>o</sub>) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงปลายเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)



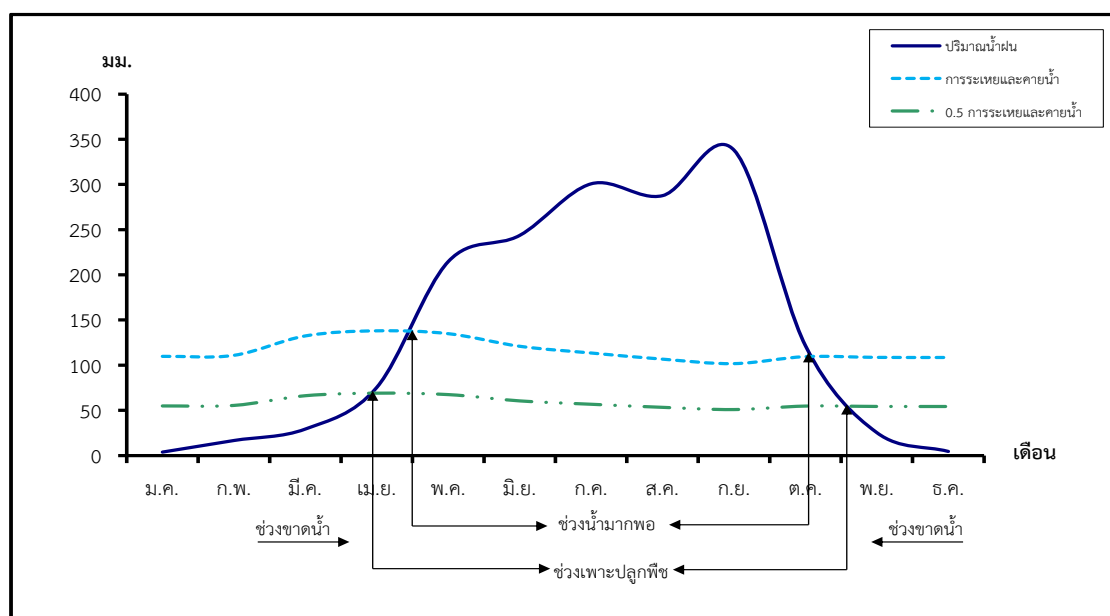
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดอุบลราชธานี<sup>1/</sup>

| เดือน  | อุณหภูมิ (°ซ.) |        |        | ความชื้นสัมพัทธ์ (%) | ปริมาณน้ำฝน (มม.) | จำนวนวันที่ฝนตก (วัน) | ศักยภาพการคายระเหยน้ำ <sup>2/</sup> (มม.) | ปริมาณฝนใช้การ <sup>2/</sup> (มม.) |
|--------|----------------|--------|--------|----------------------|-------------------|-----------------------|-------------------------------------------|------------------------------------|
|        | ต่ำสุด         | สูงสุด | เฉลี่ย |                      |                   |                       |                                           |                                    |
| ม.ค.   | 18.2           | 32.1   | 24.6   | 65.0                 | 4.6               | 1.0                   | 122.5                                     | 4.6                                |
| ก.พ.   | 20.1           | 34.0   | 26.5   | 63.0                 | 14.9              | 1.9                   | 124.9                                     | 14.5                               |
| มี.ค.  | 23.0           | 35.8   | 29.0   | 63.0                 | 30.5              | 4.3                   | 149.7                                     | 29.0                               |
| เม.ย.  | 24.6           | 36.4   | 30.0   | 66.0                 | 87.6              | 7.3                   | 152.7                                     | 75.3                               |
| พ.ค.   | 25.0           | 35.0   | 29.3   | 74.0                 | 224.6             | 15.5                  | 145.4                                     | 143.9                              |
| มิ.ย.  | 25.0           | 33.9   | 28.8   | 77.0                 | 233.8             | 17.0                  | 126.6                                     | 146.3                              |
| ก.ค.   | 24.6           | 32.8   | 28.2   | 79.0                 | 316.7             | 19.7                  | 122.8                                     | 156.7                              |
| ส.ค.   | 24.5           | 32.4   | 27.9   | 81.0                 | 302.9             | 20.7                  | 118.4                                     | 155.3                              |
| ก.ย.   | 24.2           | 32.1   | 27.6   | 82.0                 | 338.5             | 20.1                  | 108.6                                     | 158.8                              |
| ต.ค.   | 22.9           | 32.3   | 27.2   | 77.0                 | 121.1             | 10.5                  | 122.8                                     | 97.6                               |
| พ.ย.   | 21.2           | 32.3   | 26.2   | 71.0                 | 24.7              | 3.5                   | 123.9                                     | 23.7                               |
| ธ.ค.   | 18.8           | 31.3   | 24.4   | 67.0                 | 5.6               | 0.9                   | 124.3                                     | 5.5                                |
| เฉลี่ย | 22.7           | 33.4   | 27.5   | 72.1                 | -                 | -                     | -                                         | -                                  |
| รวม    | -              | -      | -      | -                    | 1,705.5           | 122.4                 | 1,542.5                                   | 1,011.2                            |

หมายเหตุ: <sup>1/</sup>เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

<sup>2/</sup>จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)



รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดอุบลราชธานี



## 2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567) พบว่าสภาพการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,549 ไร่ หรือร้อยละ 5.98 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ โรงงานอุตสาหกรรม และรีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 19,318 ไร่ หรือร้อยละ 74.67 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่เกษตรผสมผสาน มีเนื้อที่ 4 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม

2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 12,926 ไร่ หรือร้อยละ 49.96 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาไร่ และนาข้าว+พืชผัก

3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 2,651 ไร่ หรือร้อยละ 10.25 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง และอ้อย

4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 3,182 ไร่ หรือร้อยละ 12.29 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และยูคาลิปตัส เป็นต้น

5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 22 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วงหิมพานต์ และมะม่วง

6) พืชสวน มีเนื้อที่ 533 ไร่ หรือร้อยละ 2.06 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 1,190 ไร่ หรือร้อยละ 4.61 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์ และป่าผลัดใบรกร้าง

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 2,100 ไร่ หรือร้อยละ 8.13 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ หนอง บึง ทะเลสาบ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง และคลองชลประทาน เป็นต้น

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 1,711 ไร่ หรือร้อยละ 6.61 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พื้นที่ลุ่ม และทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ



ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

| หน่วยแผนที่ | ประเภทการใช้ที่ดิน                  | เนื้อที่      |              |
|-------------|-------------------------------------|---------------|--------------|
|             |                                     | ไร่           | ร้อยละ       |
| <b>U</b>    | <b>พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง</b> | <b>1,549</b>  | <b>5.98</b>  |
| U201        | หมู่บ้านบนพื้นราบ                   | 1,442         | 5.57         |
| U301        | สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ        | 101           | 0.39         |
| U502        | โรงงานอุตสาหกรรม                    | 3             | 0.01         |
| U602        | รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์           | 3             | 0.01         |
| <b>A</b>    | <b>พื้นที่เกษตรกรรม</b>             | <b>19,318</b> | <b>74.67</b> |
| A001        | เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม            | 4             | 0.02         |
| A100        | นาร้าง                              | 158           | 0.61         |
| A101        | นาข้าว                              | 12,727        | 49.19        |
| A101+A502   | นาข้าว+พืชผัก                       | 41            | 0.16         |
| A203        | อ้อย                                | 4             | 0.02         |
| A204        | มันสำปะหลัง                         | 2,647         | 10.23        |
| A302        | ยางพารา                             | 2,945         | 11.38        |
| A303        | ปาล์มน้ำมัน                         | 164           | 0.63         |
| A304        | ยูคาลิปตัส                          | 65            | 0.25         |
| A315        | ไม้ปลูกเพื่อการค้า                  | 8             | 0.03         |
| A401        | ไม้ผลผสม                            | 10            | 0.04         |
| A407        | มะม่วง                              | 5             | 0.02         |
| A408        | มะม่วงหิมพานต์                      | 7             | 0.03         |
| A502        | พืชผัก                              | 533           | 2.06         |
| <b>F</b>    | <b>พื้นที่ป่าไม้</b>                | <b>1,190</b>  | <b>4.61</b>  |
| F200        | ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู               | 454           | 1.76         |
| F201        | ป่าผลัดใบสมบูรณ์                    | 736           | 2.85         |
| <b>M</b>    | <b>พื้นที่เบ็ดเตล็ด</b>             | <b>1,711</b>  | <b>6.61</b>  |
| M102        | ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ       | 257           | 0.99         |
| M201        | พื้นที่ลุ่ม                         | 1,454         | 5.62         |



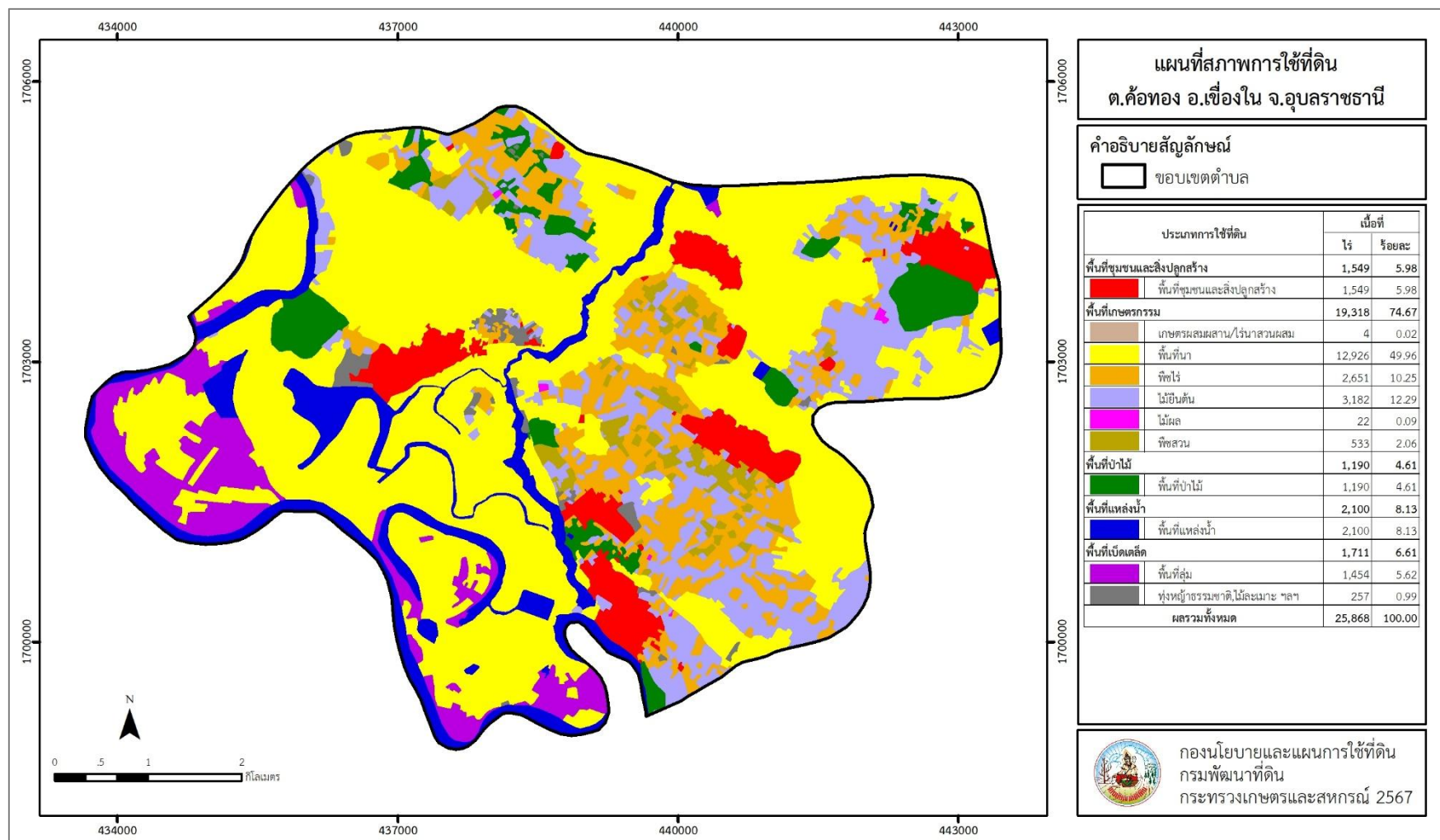
ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

| หน่วยแผนที่  | ประเภทการใช้ที่ดิน   | เนื้อที่ |        |
|--------------|----------------------|----------|--------|
|              |                      | ไร่      | ร้อยละ |
| W            | พื้นที่แหล่งน้ำ      | 2,100    | 8.13   |
| W101         | แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง | 881      | 3.41   |
| W102         | หนอง บึง ทะเลสาบ     | 1,008    | 3.90   |
| W201         | อ่างเก็บน้ำ          | 25       | 0.10   |
| W202         | บ่อน้ำในไร่นา        | 85       | 0.33   |
| W203         | คลองชลประทาน         | 101      | 0.39   |
| ผลรวมทั้งหมด |                      | 25,868   | 100.00 |

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์



# แผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเนียง จังหวัดอุบลราชธานี



รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเนียง จังหวัดอุบลราชธานี



## 2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

### 2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลค้อทอง มีประชากรรวม 6,188 คน แยกเป็นชาย 3,071 คน เป็นหญิง 3,117 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 150 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,601 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,208 ครัวเรือน หรือร้อยละ 75.45 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 393 ครัวเรือน หรือร้อยละ 24.55 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ปี 2566

| ตำบล/หมู่บ้าน        | จำนวน<br>(ครัวเรือน) | จำนวนประชากร (คน) |              |              |
|----------------------|----------------------|-------------------|--------------|--------------|
|                      |                      | ชาย               | หญิง         | รวม          |
| <b>ตำบลค้อทอง</b>    | <b>1,601</b>         | <b>3,071</b>      | <b>3,117</b> | <b>6,188</b> |
| หมู่ที่ 1 หนองขุ่น   | 133                  | 244               | 268          | 512          |
| หมู่ที่ 2 หัวทุ่ง    | 181                  | 330               | 353          | 683          |
| หมู่ที่ 3 ค้อทอง     | 188                  | 338               | 356          | 694          |
| หมู่ที่ 4 ค้อทอง     | 176                  | 309               | 348          | 657          |
| หมู่ที่ 5 สัมปอ      | 107                  | 208               | 190          | 398          |
| หมู่ที่ 6 กลางน้อย   | 138                  | 289               | 301          | 590          |
| หมู่ที่ 7 แก้งโพธิ์  | 102                  | 181               | 166          | 347          |
| หมู่ที่ 8 นาโพธิ์    | 103                  | 232               | 189          | 421          |
| หมู่ที่ 9 หนองขุ่น   | 159                  | 281               | 301          | 582          |
| หมู่ที่ 10 แก้งโพธิ์ | 211                  | 441               | 453          | 894          |
| หมู่ที่ 11 นาโพธิ์   | 103                  | 218               | 192          | 410          |

ที่มา: กรมการปกครอง (2567)



**ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี  
ปี 2566**

| รายการ                                                                                 | จำนวน<br>(ครัวเรือน) | ร้อยละ        |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|---------------|
| <b>จำนวนครัวเรือนทั้งหมด<sup>1)</sup></b>                                              | <b>1,601</b>         | <b>100.00</b> |
| -จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร <sup>2)</sup>                 | 1,208                | 75.45         |
| -จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตร<br>ที่ไม่ได้มากขึ้นทะเบียนฯ | 393                  | 24.55         |

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

## 2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 25,868 ไร่ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,601 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 16.16 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบลมีเนื้อที่เกษตรกรรม 19,318 ไร่ หรือร้อยละ 74.67 ของพื้นที่ตำบล และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 15.99 ไร่

## 2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพในตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา โดยจำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,208 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกข้าวมากเป็นอันดับหนึ่ง เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย และบริโภคในครัวเรือน

## 2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 199,406.52 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 59,477.48 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 123,873.86 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 36,948.16 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 75,532.66 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 22,529.32 บาท ดังรายละเอียด ในตารางที่ 2-5



แผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ปี 2566

| ตำบล/หมู่บ้าน        | แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี) |            |            |           | รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี) |           | รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี) |           |
|----------------------|----------------------------------|------------|------------|-----------|-----------------------|-----------|------------------------|-----------|
|                      | อาชีพหลัก                        | อาชีพรอง   | รายได้อื่น | ทำ-หาเอง  | ครัวเรือน             | บุคคล     | ครัวเรือน              | บุคคล     |
| ตำบลค้อทอง           | 86,468.09                        | 53,175.00  | 36,086.58  | 23,676.84 | 199,406.52            | 59,477.48 | 123,873.86             | 36,948.16 |
| หมู่ที่ 1 หนองขุน    | 109,057.26                       | 43,810.52  | 32,588.72  | 27,755.65 | 213,212.15            | 56,979.11 | 167,481.85             | 44,758.08 |
| หมู่ที่ 2 หัวทุ่ง    | 95,644.74                        | 69,782.89  | 33,119.08  | 15,289.47 | 213,836.18            | 67,433.82 | 116,950.66             | 36,880.71 |
| หมู่ที่ 3 ค้อทอง     | 65,349.69                        | 48,169.81  | 41,422.01  | 21,677.73 | 176,619.24            | 61,719.69 | 120,339.62             | 42,052.75 |
| หมู่ที่ 4 ค้อทอง     | 78,877.55                        | 41,180.27  | 27,262.59  | 24,455.78 | 171,776.19            | 56,490.16 | 81,627.21              | 26,843.85 |
| หมู่ที่ 5 สัมปอຍ     | 102,436.78                       | 44,366.67  | 27,850.57  | 9,105.75  | 183,759.77            | 54,750.34 | 130,755.20             | 38,957.88 |
| หมู่ที่ 6 กลางน้อย   | 117,500.00                       | 39,827.87  | 28,368.85  | 22,975.48 | 208,672.20            | 48,307.42 | 159,069.67             | 36,824.48 |
| หมู่ที่ 7 แก้งโพธิ์  | 87,800.00                        | 44,790.67  | 26,461.33  | 20,880.00 | 179,932.00            | 57,425.11 | 117,541.60             | 37,513.28 |
| หมู่ที่ 8 นาโพธิ์    | 60,750.00                        | 31,200.00  | 23,100.00  | 15,590.00 | 130,640.00            | 43,838.93 | 67,160.00              | 22,536.91 |
| หมู่ที่ 9 หนองขุน    | 100,776.92                       | 50,350.00  | 30,343.85  | 33,888.46 | 215,359.23            | 66,500.48 | 143,211.38             | 44,222.04 |
| หมู่ที่ 10 แก้งโพธิ์ | 82,853.37                        | 56,901.16  | 45,476.74  | 30,545.58 | 215,776.86            | 62,586.21 | 131,984.77             | 38,282.26 |
| หมู่ที่ 11 นาโพธิ์   | 48,302.08                        | 117,166.67 | 79,250.00  | 32,377.08 | 277,095.83            | 74,098.05 | 121,393.84             | 32,461.86 |

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)



## บทที่ 3

### สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

#### 3.1 ทรัพยากรป่าไม้

##### 3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ คือ เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 6,811 ไร่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5B เนื้อที่ 25,868 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

#### 3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลค้อทอง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,705.5 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 **น้ำผิวดิน** หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลค้อทอง มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ กุดทรายวาน และแม่น้ำชี

3.2.3 **น้ำบาดาล** จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลค้อทอง มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 11 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ



### 3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 10 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

#### 3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 6 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Cni-s1A ชุดดินขำนิ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 58 ไร่ หรือร้อยละ 0.22 ของพื้นที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ka-sic1A ชุดดินกันทรวิชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,554 ไร่ หรือร้อยละ 13.74 ของพื้นที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Ndg-s1A ชุดดินโนนแดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,572 ไร่ หรือร้อยละ 9.94 ของพื้นที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Ndg-s1B ชุดดินโนนแดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 136 ไร่ หรือร้อยละ 0.53 ของพื้นที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Re-col-s1A ดินร่อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,223 ไร่ หรือร้อยละ 12.46 ของพื้นที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Th-sic1A ชุดดินธวัชบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,002 ไร่ หรือร้อยละ 7.74 ของพื้นที่ตำบล

#### 3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 4 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Chp-fsi-s1A ดินชุมพลบุรีที่เป็นดินทรายแข็งละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,226 ไร่ หรือร้อยละ 8.61 ของพื้นที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ht-s1B ชุดดินห้วยแถลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,931 ไร่ หรือร้อยละ 30.66 ของพื้นที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Ptk-s1A ชุดดินพระทองคำ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,974 ไร่ หรือร้อยละ 7.63 ของพื้นที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Ptk-s1B ชุดดินพระทองคำ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 800 ไร่ หรือร้อยละ 3.09 ของพื้นที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ดิน W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 1,392 ไร่ หรือร้อยละ 5.38 ของพื้นที่ตำบล

ไม่พบปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)



แผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

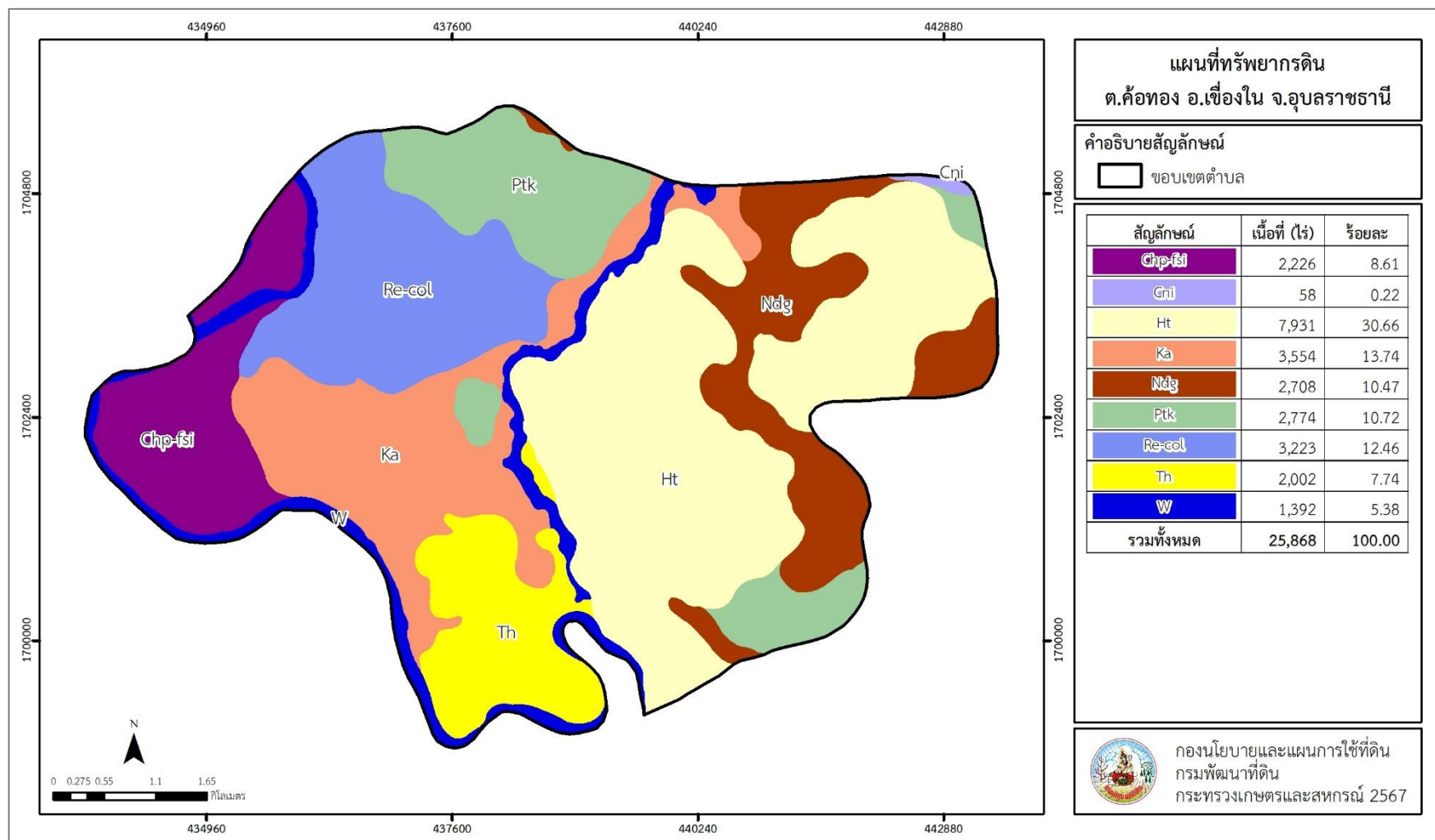
| หน่วยแผนที่ดิน | ความลาดชัน (%) | ความลึก (ซม.) | การระบายน้ำ             | ความอุดมสมบูรณ์ของดิน | ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg) | ความอิ่มตัวเบส (%) | ปฏิกิริยาดิน |         | ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m) | ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.) | เนื้อที่ |        |
|----------------|----------------|---------------|-------------------------|-----------------------|------------------------------------|--------------------|--------------|---------|----------------------|------------------------------|----------|--------|
|                |                |               |                         |                       |                                    |                    | ดินบน        | ดินล่าง |                      |                              | ไร่      | ร้อยละ |
| Chp-fsi-silA   | 0-2            | >150          | ดีปานกลาง               | ต่ำ                   | <10                                | <35                | 5.0-5.5      | 5.0-7.0 | <2                   | -                            | 2,226    | 8.61   |
| Cni-silA       | 0-2            | >150          | ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว | ต่ำ                   | 10-20                              | 35-75              | 5.5-6.0      | 6.0-6.5 | <2                   | -                            | 58       | 0.22   |
| Ht-silB        | 2-5            | >150          | ดี                      | ต่ำ                   | <10                                | <35                | 5.0-5.5      | 4.5-5.0 | <2                   | -                            | 7,931    | 30.66  |
| Ka-sic1A       | 0-2            | >150          | เลว                     | ปานกลาง               | >20                                | 35-75              | 5.0-6.0      | 6.0-7.0 | <2                   | -                            | 3,554    | 13.74  |
| Ndg-s1A        | 0-2            | >150          | ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว | ต่ำ                   | 10-20                              | 35-75              | 5.0-5.5      | 5.5-7.0 | <2                   | -                            | 2,572    | 9.94   |
| Ndg-silB       | 2-5            | >150          | ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว | ต่ำ                   | 10-20                              | 35-75              | 5.0-5.5      | 5.5-7.0 | <2                   | -                            | 136      | 0.53   |
| Ptk-s1A        | 0-2            | >150          | ดีปานกลาง               | ต่ำ                   | <10                                | 35-75              | 5.0-5.5      | 5.5-6.5 | <2                   | -                            | 1,974    | 7.63   |
| Ptk-silB       | 2-5            | >150          | ดีปานกลาง               | ต่ำ                   | <10                                | 35-75              | 5.0-5.5      | 5.5-6.5 | <2                   | -                            | 800      | 3.09   |
| Re-col-s1A     | 0-2            | >150          | ค่อนข้างเลว             | ต่ำ                   | <10                                | 35-75              | 5.0-5.5      | 5.5-6.0 | <2                   | -                            | 3,223    | 12.46  |
| Th-sic1A       | 0-2            | >150          | ค่อนข้างเลว             | ปานกลาง               | >20                                | 35-75              | 6.0-6.5      | 6.5-7.0 | <2                   | -                            | 2,002    | 7.74   |
| W              | -              | -             | -                       | -                     | -                                  | -                  | -            | -       | -                    | -                            | 1,392    | 5.38   |
| รวมทั้งหมด     |                |               |                         |                       |                                    |                    |              |         |                      |                              | 25,868   | 100.00 |

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)



แผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี



รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี



## บทที่ 4

### กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

#### 4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

##### 4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลค้อทอง คือ

- 1) ดินเสื่อมสภาพ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำท่วมซ้ำซาก
- 3) การชะล้างพังทลายของดิน
- 4) ระบบการจัดการน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอ

##### 4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลค้อทอง มีความต้องการ 4 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมซ้ำซาก
- 3) ปรับรูปที่ดิน และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน
- 4) องค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำในการทำการเกษตร

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

##### 1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 5 ประการ คือ

- 1.1) ปัญหาดินเสื่อมสภาพ ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
- 1.2) การใช้ที่ดินไม่ถูกต้องตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่
- 1.3) ปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมซ้ำซาก
- 1.4) แหล่งกักเก็บน้ำไม่สามารถเก็บน้ำในการทำการเกษตรได้
- 1.5) องค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำในการทำการเกษตร

##### 2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 5 ประการ คือ

- 2.1) การแก้ปัญหาเรื่องดินเสื่อมโทรม ดินกรด ดินเค็ม ดินทรายและดินขาดธาตุอาหาร  
หน้าดินเป็นดินทราย เกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย
- 2.2) การแก้ปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมซ้ำซาก
- 2.3) การปลูกพืชไม่เหมาะสมกับศักยภาพของดิน
- 2.4) การขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์



2.5) การแก้ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ

**3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ**

3.1) ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน/ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน/ขาดการปรับสภาพของ  
ที่ดิน

3.2) การจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมซ้ำซาก

3.3) การเกษตรต้องการเทคโนโลยีและแนวทางการจัดการดินที่ยั่งยืน

3.4) ราคาผลผลิตตกต่ำ

**4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ**

4.1) ขาดการปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมสำหรับทำการเกษตร

4.2) ผลผลิตตกต่ำ/ต้นทุนการผลิตสูง

4.3) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

4.4) เกษตรกรขาดองค์ความรู้และความเข้าใจทำการเกษตรที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

**5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้**

**อดีต-ปัจจุบัน**

**พื้นที่ลาดชัน**

5.1) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ

5.2) คันดิน

5.3) ปอดักตะกอน

5.4) ฝายชะลอน้ำ

**พื้นที่ราบ**

5.5) จัดรูปแบบแปลงนา

5.6) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด

5.7) ป่อน้ำไร่นา

5.8) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ

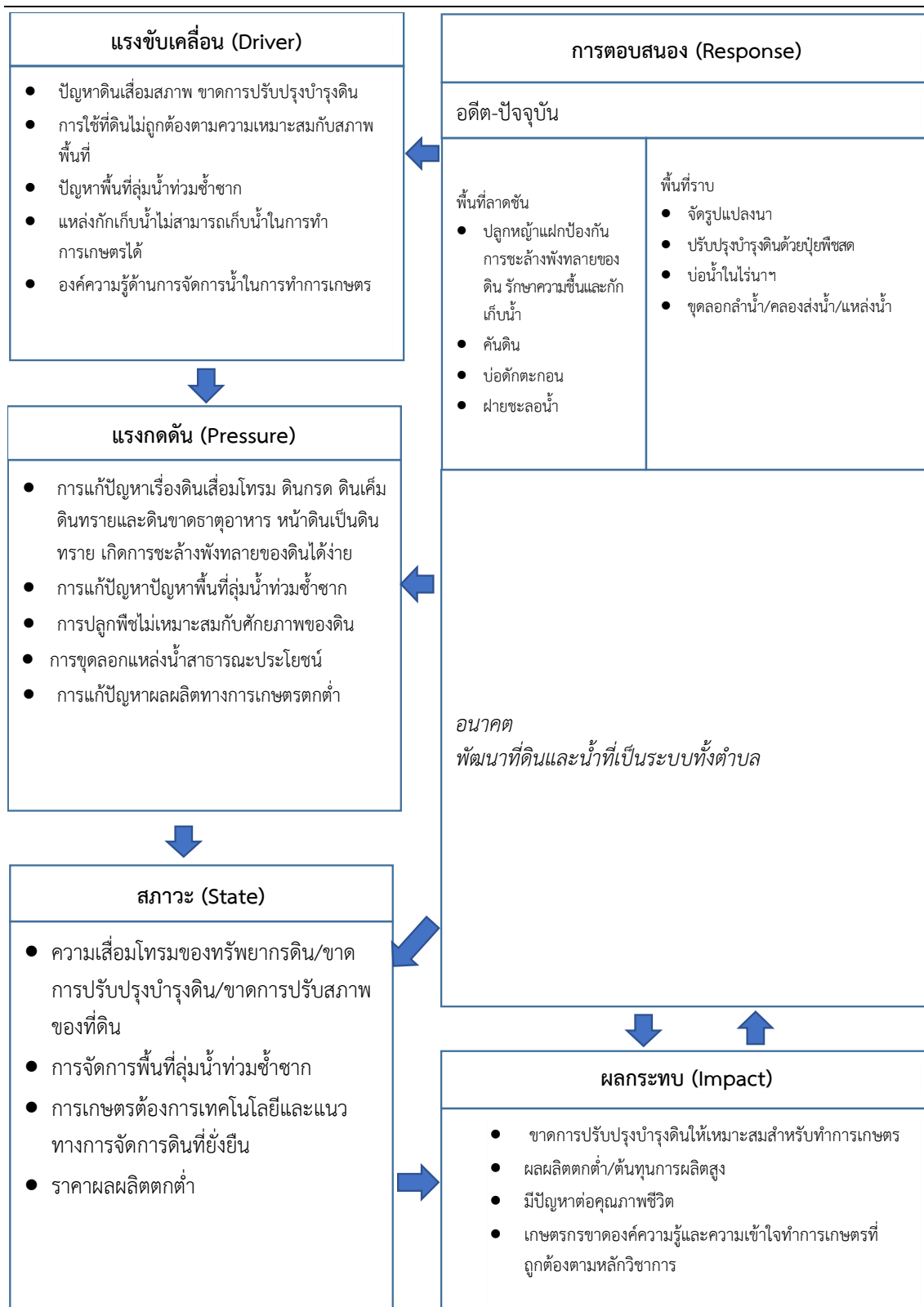
**อนาคต**

1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1



## แผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี



รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของ ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี



## 4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

### 4.2.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมและจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ 105 และ กข 15

### 4.2.2 พื้นที่ดอน

1) พืชไร่ ที่นิยมปลูก ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย เกษตรกรสามารถเพาะปลูกได้ตลอดปี  
 2) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยูคาลิปตัส ยางพารา และปาล์มน้ำมัน เกษตรกรสามารถเพาะปลูกได้ตลอดปี  
 3) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ไม้ผลสม มะม่วง และมะม่วงหิมพานต์ เกษตรกรสามารถเพาะปลูกได้ตลอดปี (รูปที่ 4-2)

| ชนิดพืช \ เดือน | ม.ค.                            | ก.พ. | มี.ค. | เม.ย. | พ.ค.     | มิ.ย. | ก.ค. | ส.ค. | ก.ย. | ต.ค. | พ.ย. | ธ.ค. |
|-----------------|---------------------------------|------|-------|-------|----------|-------|------|------|------|------|------|------|
|                 | บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม            |      |       |       |          |       |      |      |      |      |      |      |
| 1. ข้าว         |                                 |      |       |       | ข้าวนาปี |       |      |      |      |      |      |      |
|                 | บริเวณพื้นที่ดอน                |      |       |       |          |       |      |      |      |      |      |      |
| 1. พืชไร่       | มันสำปะหลัง อ้อย                |      |       |       |          |       |      |      |      |      |      |      |
| 2. ไม้ยืนต้น    | ยางพารา ยูคาลิปตัส ปาล์ม น้ำมัน |      |       |       |          |       |      |      |      |      |      |      |
| 3. ไม้ผล        | ไม้ผลสม มะม่วง มะม่วงหิมพานต์   |      |       |       |          |       |      |      |      |      |      |      |

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี



## บทที่ 5

### การประเมินคุณภาพที่ดิน

#### 5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่กร่อง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และคำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต



**ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน**

| คุณภาพที่ดิน<br>(Land Quality)                                                  | คุณลักษณะที่ดินตัวแทน<br>(Land Characteristics) | ระดับความเหมาะสม<br>(Land Suitability<br>Rating) |
|---------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| <b>1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)</b>                 |                                                 |                                                  |
| 1.1 การหยั่งลึกของรากพืช (r)                                                    | ความลึกของดิน                                   | S1                                               |
| 1.2 ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)                                       | ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี                        | S2m                                              |
| 1.3 ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)                                    | สภาพการระบายน้ำของดิน                           | S2o                                              |
| ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)                        |                                                 | S2om                                             |
| <b>2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)</b>     |                                                 |                                                  |
| 2.1 สภาพการเขตกรรม (k)                                                          | ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)             | S1                                               |
| 2.2 ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)                                              | ความลาดชันของพื้นที่                            | S3w                                              |
| ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)            |                                                 | S3w                                              |
| <b>3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)</b> |                                                 |                                                  |
| 3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)                                               | ความลาดชันของพื้นที่                            | S3e                                              |
| ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)        |                                                 | S3e                                              |
| ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม      |                                                 | S3ew                                             |

**5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล**

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดพืชผัก

**5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน**

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2



ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

| หน่วยที่ดิน   | ข้าว    | อ้อย  | มันสำปะหลัง | ยางพารา | ข้าวโพด | กล้วย | มะม่วง | ทุเรียน | มะพร้าว | กาแฟ  |
|---------------|---------|-------|-------------|---------|---------|-------|--------|---------|---------|-------|
| AC-mw,col-slA | S2os    | S2os  | S2os        | S2os    | S2os    | S2ns  | S2s    | S2os    | S2os    | S2os  |
| Bt-slA        | S2ns    | S2ons | N           | S3o     | S3o     | S2ns  | S3o    | S3o     | S3o     | N     |
| Kmr-col/c-slA | S2ons   | S2ons | S2ons       | S2ons   | S2ons   | S2ns  | S2ns   | S2ons   | S2ons   | S2ons |
| Kmr-slB       | S2ewons | S2ons | S2ons       | S2ons   | S2ons   | S2ns  | S2ns   | S2ons   | S2ons   | S2ons |
| Nu-lsB        | S3o     | S2ns  | S2ns        | S2ns    | S2ns    | S2ns  | S2ns   | S2ns    | S2ns    | S2ns  |
| Smi-slB       | S2ewrns | S3r   | N           | S3ro    | S3ro    | S3ro  | N      | N       | N       | N     |

หมายเหตุ: ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร



## บทที่ 6

### แผนการใช้ที่ดิน

#### 6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายในปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์



ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

## 6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี สามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

**6.2.1 เขตเกษตรกรรม** เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 4 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 19,160 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 74.07 ของพื้นที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมขั้นดี พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุดในตำบล เนื่องจากมีระบบชลประทาน สามารถส่งน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรัง และพืชอายุสั้นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช ส่งผลให้มีความเหมาะสมของที่ดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2130) มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.09 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยางพารา

(2) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2140) มีเนื้อที่ 7 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ มันสำปะหลัง

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมขั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะระบบชลประทาน มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม ดัดข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ มีรายละเอียดดังนี้



- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2211) มีเนื้อที่ 176 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.68 ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะ นาปีตามด้วยนาปรัง และบางพื้นที่ทำนาปีตามด้วยพืชฤดูแล้งชนิดต่าง ๆ เช่น พืชผักหลังนา

(2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของการดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 10,073 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 38.94 ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 21 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง ลำไย มะขาม

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 3,092 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 11.96 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส ปาล์มน้ำมัน

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 2,601 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 10.05 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 534 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.06 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน

3) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 2,527 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 9.77 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 67 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.26 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยางพารา



(3) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 39 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ มันสำปะหลัง

**6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง** มีเนื้อที่ 1,549 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.99 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 1,543 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.97 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 3 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินนอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อนท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

(3) และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 3 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินนอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อนท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

**6.2.3 เขตแหล่งน้ำ** มีเนื้อที่ 2,102 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.12 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 1,890 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 7.30 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 212 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.82 ของพื้นที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

**6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ** (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 1,888 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.30 ของพื้นที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

**6.2.5 เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 1,169 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.52 ของพื้นที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน



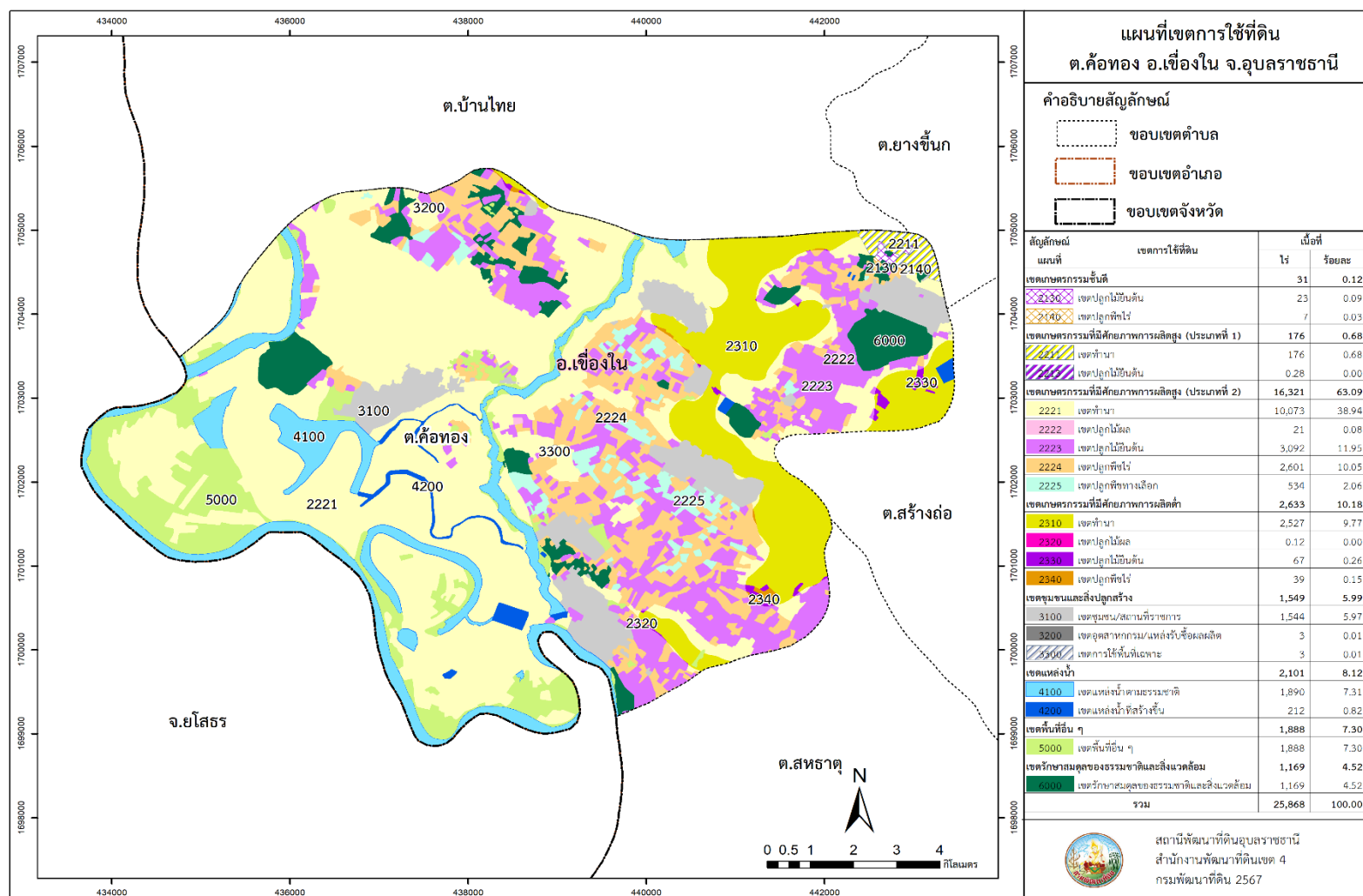
ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

| เขตการใช้ที่ดิน                                      | เนื้อที่ |        |
|------------------------------------------------------|----------|--------|
|                                                      | ไร่      | ร้อยละ |
| 1. เขตเกษตรกรรม                                      | 19,160   | 74.07  |
| 1.1 เขตเกษตรกรรมชั้นดี                               | 30       | 0.11   |
| 1) เขตปลูกไม้ยืนต้น                                  | 23       | 0.09   |
| 2) เขตปลูกพืชไร่                                     | 7        | 0.03   |
| 1.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) | 176      | 0.68   |
| 1) เขตทำนา                                           | 176      | 0.68   |
| 1.3 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) | 16,321   | 63.09  |
| 1) เขตทำนา                                           | 10,073   | 38.94  |
| 2) เขตปลูกไม้ผล                                      | 21       | 0.08   |
| 3) เขตปลูกไม้ยืนต้น                                  | 3,092    | 11.96  |
| 4) เขตปลูกพืชไร่                                     | 2,601    | 10.05  |
| 5) เขตปลูกพืชทางเลือก                                | 534      | 2.06   |
| 1.4 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ               | 2,633    | 10.18  |
| 1) เขตทำนา                                           | 2,527    | 9.77   |
| 2) เขตปลูกไม้ยืนต้น                                  | 67       | 0.26   |
| 3) เขตปลูกพืชไร่                                     | 39       | 0.15   |
| 2. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง                          | 1,549    | 5.99   |
| 2.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ                           | 1,543    | 5.97   |
| 2.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต                 | 3        | 0.01   |
| 2.3 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ                            | 3        | 0.01   |
| 3. เขตแหล่งน้ำ                                       | 2,102    | 8.12   |
| 3.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ                           | 1,890    | 7.30   |
| 3.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น                          | 212      | 0.82   |
| 4. เขตพื้นที่อื่น ๆ                                  | 1,888    | 7.30   |
| 5. เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม            | 1,169    | 4.52   |
| รวม                                                  | 25,868   | 100.00 |

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์



# แผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี



รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลค้อทอง อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี



## บทที่ 7

### การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

#### 7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2568-2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง ไปเสนอต่อสภาตำบลค้อทอง เพื่อมีมติให้ความร่วมมือใน กับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนา ที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่ กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานีนำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และ ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

#### 7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรร ให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

##### เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/การปรับปรุงบำรุงดิน/ดินตื้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- (6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (7) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
- (8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรดด้วยปุ๋ยโดโลไมท์
- (9) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)



## 2) การบริหารจัดการน้ำ

- (1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

## 3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
- (3) การจัดระบบอนุรักษ์ดินในพื้นที่เกษตรกรรมไม่เหมาะสม (Zoning By Agri-Map)
- (4) โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

## 7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

### 7.3.1 เขตเกษตรกรรม

#### 1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี)
- 1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (ศูนย์วิจัยข้าวอุบลราชธานี)
- 1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (ศูนย์วิจัยข้าวอุบลราชธานี)
- 1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (ศูนย์วิจัยข้าวอุบลราชธานี)

#### 2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี)
- 2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุบลราชธานี)
- 2.3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- 2.4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

### 7.3.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานอุบลราชธานี)



#### 7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลค้อทอง เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ ปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลค้อทอง กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลค้อทองในภาพรวมสรุปได้ว่า **มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ** คือ (1) ดินเสื่อมสภาพ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (2) พื้นที่ลุ่มน้ำท่วมซ้ำซากและมีปัญหารองลงมาคือการชะล้างพังทลายของดินและระบบการจัดการน้ำทางการเกษตรไม่ดี ในปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นรวมถึง การใช้ที่ดินผิดประเภท ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่ตำบลค้อทอง เป็นดินทรายจัด ดินกรด ดินที่ปนเปื้อนของสารเคมีมากเกินไป เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้ดินแน่นตัวน้ำในดินและอากาศใต้ดินที่เคยมีสปีดอากาศและอินทรีย์วัตถุที่มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชน้ำไปใช้และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป ทำให้เกิดปัญหาด้านต่างๆตามมา เช่นปัญหาด้านพืชปัญหาด้านน้ำ และบางพื้นที่ไม่ราบและความสูงต่ำไม่เท่ากันทำให้เกิดปัญหาทางด้านการชะล้างได้ง่ายขึ้น จากการวิเคราะห์การชะล้างพังทลายของดิน ของตำบลค้อทอง ซึ่งมีเนื้อที่รวม 25,868 ไร่ นั้นพบว่า ระดับการสูญเสียของดินในระดับที่น้อย 0-2 ตัน/ไร่/ปี ประมาณ 24,913 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96.31 ของพื้นที่ตำบล ระดับที่ปานกลาง 2-15 ตัน/ไร่/ปี ประมาณ 719 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.78 ของพื้นที่ตำบล ระดับที่รุนแรง 5-15 ตัน/ไร่/ปี ประมาณ 236 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.91 ของพื้นที่ตำบล

ในกรณีตำบลค้อทองเป็นพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อตำบลค้อทองบางส่วนที่ติดกับแม่น้ำชี แม่น้ำมูล ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่ม น้ำท่วมขังในฤดูฝน น้ำประปาที่ใช้ในชุมชนไม่สะอาด ส่งผลกระทบอย่างมากไม่ว่าจะเป็นด้านและสังคม โดยเฉพาะกับพื้นที่การเกษตรที่ได้รับความเสียหายเป็นประจำ ดังนั้นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาที่น้ำท่วมซ้ำซากที่เกษตรกรสามารถทำได้คือการวางแผนการเพาะปลูกให้เหมาะสมร่วมกับการเรียนรู้และสังเกตธรรมชาติที่เกิดขึ้นในทุกๆปี ซึ่งจะช่วยในการป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอุทกภัยที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 11 หมู่บ้านในตำบลค้อทอง ที่เร่งด่วน คือ “การจัดการน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

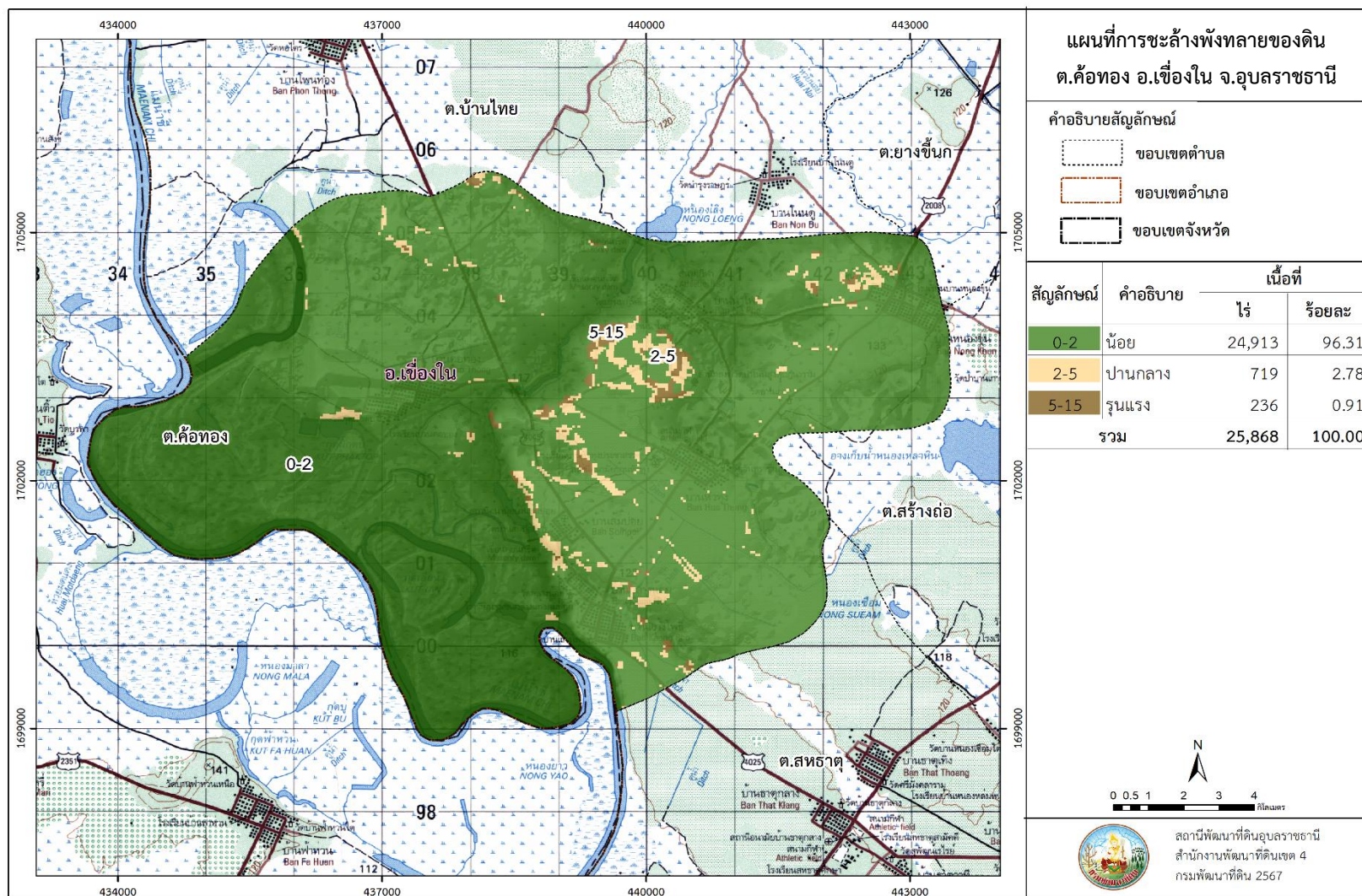
การแก้ไขปัญหาที่น้ำท่วมและปัญหาขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กัน ทั้งปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบล



การจัดการพื้นที่ควรพัฒนาที่ดินและระบบน้ำ ได้แก่ การขุดลอกคลอง ก่อสร้างสระน้ำ ฝายกั้นน้ำคลอง  
ส่งน้ำ คลองระบายน้ำ ปรับรูปที่ดินปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตและการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ  
เพื่อให้การใช้ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้าน  
เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม (รูปที่ 7-1)



# แผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี





ตารางที่ 7-1 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

| เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)            | แผนงาน/โครงการ                                                                              | งบประมาณ (บาท)   |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| 1. เขตทำนา เนื้อที่ 12,775 ไร่         | <b>1. การปรับปรุงบำรุงดิน</b>                                                               | <b>573,512</b>   |
| 2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 21 ไร่        | 1.1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์                                                     | 7,000            |
| 3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 3,160 ไร่ | 1.2 ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด                                                          | 29,762           |
| 4. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 2,639 ไร่    | 1.3 ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด                                                | 3,750            |
|                                        | 1.4 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร                               | 5,000            |
|                                        | 1.5 จัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์                                                               | 329,000          |
|                                        | 1.6 จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์                                                                       | 190,000          |
|                                        | 1.7 ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด                                                   | 1,500            |
|                                        | 1.8 การบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ                                      | 7,500            |
|                                        | <b>2. การบริหารจัดการน้ำ</b>                                                                | <b>20,800</b>    |
|                                        | 2.1 ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน                                                   | 20,800           |
|                                        | <b>3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน</b>                                         | <b>732,400</b>   |
|                                        | 3.1 รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ                                | 2,400            |
|                                        | 3.2 โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ | 250,000          |
|                                        | 3.3 จัดระบบอนุรักษ์ดินพื้นที่ไม่เหมาะสม (Zoning By Agri-Map)                                | 480,000          |
| <b>รวมทั้งหมด</b>                      |                                                                                             | <b>1,326,712</b> |

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ



ตารางที่ 7-2 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น

| เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)                                                                                                                                                         | กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1.เขตเกษตรกรรม</b><br>1.1. เขตทำนา เนื้อที่ 12,775 ไร่<br>1.2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 21 ไร่<br>1.3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 3,160 ไร่<br>1.4. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 2,639 ไร่ | <b>การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินและเพิ่มศักยภาพการผลิต</b><br>1.โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สำนักงานสหกรณ์จังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบลค้อทอง)<br>2. โครงการเกษตรอินทรีย์สู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัด)<br>3. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)<br>4. โครงการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ (องค์การบริหารส่วนตำบลค้อทอง)<br><b>การปรับปรุงที่ดินและการเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต</b><br>1. โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร เครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัด)<br>2. โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน(สำนักงานเกษตรจังหวัด)<br>3. โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมทางเลือกและเกษตร ผสมผสาน (สำนักงานเกษตรจังหวัด)<br>4. โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)<br>5. โครงการพัฒนาตลาดสินค้า (สำนักงานเกษตรจังหวัด)<br>6. โครงการธนาคารสินค้าเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัด)<br>7. โครงการศักยภาพการดำเนินการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร (สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)<br>8. โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (สำนักงานเกษตรจังหวัด)<br>9. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่<br>10. โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม<br>11. โครงการสนับสนุนการผลิตจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี |
| 2. เขตแหล่งน้ำ เนื้อที่ 2,101 ไร่                                                                                                                                                   | 1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานอุบลราชธานี)<br>2. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำปรับปรุงสระเก่า (สำนักงานชลประทานอุบลราชธานี)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |



แผนการใช้ที่ดินตำบลค้อทอง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลค้อทอง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

| เขตการใช้ที่ดิน                                                                                                                                                                        | งาน/โครงการ/กิจกรรม                                                                         | หน่วยนับ | เป้าหมาย |       |       |       |       | รวม    | งบประมาณ (บาท) |         |         |         |         | รวม       | หน่วยงานรับผิดชอบ |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------|-------|-------|-------|-------|--------|----------------|---------|---------|---------|---------|-----------|-------------------|
|                                                                                                                                                                                        |                                                                                             |          | 2568     | 2569  | 2570  | 2571  | 2572  |        | 2568           | 2569    | 2570    | 2571    | 2572    |           |                   |
| เขตเกษตรกรรม<br>1.1. เขตทำนา<br>เนื้อที่ 12,775 ไร่<br>1.2. เขตปลูกไม้ผล<br>เนื้อที่ 21 ไร่<br>1.3. เขตปลูกไม้ยืนต้น<br>เนื้อที่ 3,160 ไร่<br>1.4. เขตปลูกพืชไร่<br>เนื้อที่ 2,639 ไร่ | 1. การปรับปรุงบำรุงดิน                                                                      |          |          |       |       |       |       |        |                |         |         |         |         | 2,209,510 |                   |
|                                                                                                                                                                                        | 1.1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์                                                     | ราย      | 20       | 20    | 20    | 20    | 20    | 100    | 7,000          | 7,000   | 7,000   | 7,000   | 7,000   | 35,000    | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 1.2 ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด                                                          | ตัน      | 1        | 1     | 1     | 1     | 1     | 5      | 29,762         | 29,762  | 29,762  | 29,762  | 29,762  | 148,760   | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 1.3 ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด                                                | ไร่      | 250      | 250   | 250   | 250   | 250   | 1,250  | 3,750          | 3,750   | 3,750   | 3,750   | 3,750   | 18,750    | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 1.4 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร                               | กลุ่ม    | 1        | 1     | 1     | 1     | 1     | 5      | 5,000          | 5,000   | 5,000   | 5,000   | 5,000   | 25,000    | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 1.5 จัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์                                                               | แห่ง     | 1        | 1     | 1     | -     | -     | 3      | 329,000        | 329,000 | 329,000 | -       | -       | 987,000   | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 1.6 จัดหาปุ๋ยอินทรีย์                                                                       | ตัน      | 100      | 100   | 100   | 100   | 100   | 500    | 190,000        | 190,000 | 190,000 | 190,000 | 190,000 | 950,000   | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 1.7 ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด                                                   | ไร่      | 100      | 100   | 100   | 100   | 100   | 500    | 1,500          | 1,500   | 1,500   | 1,500   | 1,500   | 7,500     | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 1.8 การบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ                                      | ตัวอย่าง | 25       | 25    | 25    | 25    | 25    | 125    | 7,500          | 7,500   | 7,500   | 7,500   | 7,500   | 37,500    | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 2. การบริหารจัดการน้ำ                                                                       |          |          |       |       |       |       |        |                |         |         |         |         | 104,000   |                   |
|                                                                                                                                                                                        | 2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน                                                | บ่อ      | 1        | 1     | 1     | 1     | 1     | 5      | 20,800         | 20,800  | 20,800  | 20,800  | 20,800  | 104,000   | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน                                                |          |          |       |       |       |       |        |                |         |         |         |         | 3,662,000 |                   |
|                                                                                                                                                                                        | 3.1 อนุรักษ์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ                              | กล้า     | 2,000    | 2,000 | 2,000 | 2,000 | 2,000 | 10,000 | 2,400          | 2,400   | 2,400   | 2,400   | 2,400   | 12,000    | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 3.2 โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ | ไร่      | 100      | 100   | 100   | 100   | 100   | 750    | 250,000        | 250,000 | 250,000 | 250,000 | 250,000 | 1,250,000 | พด.               |
|                                                                                                                                                                                        | 3.3 จัดระบบอนุรักษ์ดินพื้นที่ไม่เหมาะสม (Zoning By Agri-Map)                                | ไร่      | 240      | 240   | 240   | 240   | 240   | 1,200  | 480,000        | 480,000 | 480,000 | 480,000 | 480,000 | 2,400,000 | พด.               |
| รวมเป้าหมายดำเนินงานและงบประมาณ                                                                                                                                                        |                                                                                             |          |          |       |       |       |       |        |                |         |         |         |         | 5,975,510 | พด.               |

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ



## เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2567. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 มีนาคม 2566.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา : <https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2567. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรฟัก. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน (Qualitative Land Evaluations) สำหรับพืชเศรษฐกิจ. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลค้อทอง. 2567. วิสัยทัศน์ พันธกิจ. แหล่งที่มา : <https://www.pasukplus.com/informations/58khotong>. 11 กันยายน 2567.



**สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี  
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4  
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

130 ต.ท่าช้าง อ.สว่างวีระวงศ์  
จ.อุบลราชธานี 34190  
Call Center 045-210830